

(3) 1231, a Pineda de la Costa: 1231: «in parr.-- Pineta, in loco vocato ad *Manleu*» (*Cart. de Rocarossa*, § 136).

(4) En el Conflent, pda. prop de Canovelles i Orellà, al fons del Mas de Cabrils: oït *la malléu*, vacil·lant entre això i *la malléu* a Oleta (XXIII, 164), *la malléu* a Orellà (XXIII, 189); *La Maillèu* en el Cadastre.

5) *Manlleu*, pda. rural en terme d'Artesa de Lda. a la r. de Lleida i d'Alfès; oït *mozléu* (Terrado 1995), amb *Mo-* contaminat pels innumerables noms en *Mont-*.

6) Potser també un a l'Arieja: *Malléou*, mun. de 100 hab., en el c^o de Varilhes, distr. de Pàmies: així en el mapa, però Mistral tot dient-li *Malléou*, li dóna var. *Mau-Leoun*, conforme amb el nom *Malleon* dels nomenclàtors.

ETIM. El fet de repetir-se el nom en diversos paratges del Nord de Catalunya, acaba de convence'ns del que ja suggereix la seva clara semblança amb antics NPP coneguts com germànics. En efecte, els noms germànics compostos en -LEUB estigueren particularment representats en la nostra antroponímia medieval. Aebischer (*On.Cat.*, § 21) cita en docs. nostres del S. X: *Argil(u)va*, *Kindeleua*, *Richeleua*, *Sendeleua*, *Todeleua*; M-Lübke trobà *Sindileuua* a Portugal; i jo hi he afegit BURG SALEUB (art. *Buixalleu* supra), *Espaneleova* a. 874 (Abadal, *P. i Rbga.*) i *Guisterleua* a. 976 (< WISTRILEUBA) (*Cart.S.Cugat* 1, 96) Com hem vist més amunt, en l'homònim (1) aquest consta alhora com a NL i NP *Manileubus*.

Aquest mateix MANILEUB(US) és, doncs, essencialment l'ètimon del nom de la vila de Manlleu. Registrat directament per Förstemann en les fonts germàniques (col. 1091), no sols en la forma MANLIUB, i ags. *Maleof*, sinó també en 4 variants més, quasi iguals a *Manileub*.

La història del nom de la vila de Manlleu corrobora clarament aquest origen post-antroponímic. Ja hem posat de relleu el caràcter tardà de la seva documentació, envist la de *Torelló*, *Roda*, *Ordeig*, *Voltregà* etc. El concurrent *Vilamirosa* era nom més antic. *Manlleu* sembla haver començat per ser el nom de l'indret del qual del Ter –igual de gran importància: en la gran recolzada d'aquest riu (direcció N.-S. però des d'allí O.-E.). Després, és notable la persistència amb què apareix com nom d'un baró: en els docs. de 1169, 1182, 1194, 1207.

Es veu que començaria per ser el nom dels barons que dominaven en aquest paratge de gran importància estratègica (per la tombada del riu, cf. el doc. de l'a. 1000). Essent lloc important, aviat s'hi féu allí prop l'església (amb parròquia de Santa Maria). Així acabem de comprendre la data relativament tardana del nom, i la seva gènesi a base d'un NP germànic, tal com en *Vilamirosa* i en els immediats *Vilagelans*

i *Vila-setrú* (doc. de 1184), també, de NPP germànics. Així com aquests vénen de VILLA AGILANIS i VILLA SIGITRUD, també el nostre seria, de primer, VADUS MANSLEUBI i VILLA MANSLEUBI; si bé aquí tot seguit s'ometé VADUS i VILLA, quedant *Manlleu* tot sol; tanmateix és encara *Villa Maseleo* el que llegim en el doc. de 958.

Resta donar compte en detall de la forma precisa del nom en relació amb la del NP. Al principi apareix bifurcada: en *Man-* i en *Mes(e)-*.

Amb 4 testimonis d'aquesta (958-1148). Hi ha una reflexió fonètica que ens privarà de donar a la variant amb -s- una importància exagerada, o d'imaginar que l'altra pugui ser alterada: és la variant *Man-* la que ha quedat viva en el nom de la vila vigatana, i és la única que han tingut els altres 4 homònims; de cap manera en una base MAS- o MASL- no s'hauria pogut desenrotllar una -n- (impossible la propagació nasal davant -sl-).

És doncs forçós admetre que hi hagi tant -N- com -S- en la forma primigènia. Sigui una forma MANISLEUB amb -s- de genitiu; sigui MANSI-LEUBI, tal com hi ha el conegut *Ansileubi* (Först. etc); i amb la mateixa inicial, MANS- que en *Mansol(n)* (V. l'art. *Montsoriu*) o en *Quer-mançó*. Contret en MANSLEUB, restava d'una banda *Manlleu* (com en la pron. vulgar *din la casa* per *dins l.c.* o *fon de bóta* = *fons de bóta*. O bé, ocasionalment, hi hagué simplificació NS/s, com en *mostrar*/MONSTRARE, *moster*/MONISTERIU, *mes-presar* <men(y)sprezar>: que així ens expliquem la forma *Mesleo* o *Mesleu* dels docs. de 952, 1000, 1081 i la de l'homònim (2bis); la qual, però, aviat desaparegué en tots els homònims, i restà única l'altra (ja dominant des del S.XII, i més en les fonts germàniques).

Descartem altres idees errònies que s'havien temptejat, i paronímies fortuïtes: MANU LAEVAE (en cas locatiu) 'a mà esquerra', per més que sigui realment a l'esq. del Ter on es troba la vila de Manlleu perquè caldria una base en -VE; però no hi ha exemples de construccions en locatiu amb adjectius, ni en el llatí més arcaic, i en la nostra toponímia no es troba cap cas de supervivència de locatius ni genitius de la declinació en -A. En fi LAEVIUS és un mot llatí estrany a l'ús vulgar, que ni ha deixat rastre en cap llengua romànica.

És inútil fer referència a noms de lloc de Toscana, amb els quals hi ha semblança, massa vaga: *Campoleo*, *Colleoli* (Pieri, *Top* 215); potser provinents del ll. LEO o d'un NP germ. (*AGIt.* x, 379). Massa vaga també amb el nom del bisbat *Meleuitanus* antic a Sicília (un episcopus *Meleuitanus* signa en doc. de 1314 (Finke, *ActaArag.* III, 258): no sé on és justament, però tant si es tracta de Sta. Lucia del *Mela*, com de *Melfi* o l'antic port d'*Amalfi*, és clar que no hi pot haver lligam entre aquest nom i el de *Manlleu*.